

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

27 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Eremciuc Ghenadie,

a judecat recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2022, în cauza penală în privința lui

Burdujan Dumitru xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.04.2021 – 27.07.2021;

Instanța de apel: 24.08.2021 – 09.02.2022;

Instanța de recurs: 07.12.2022 – 27.09.2023.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 27 iulie 2021, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Burdujan Dumitru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, echivalentul a 20 000 lei, cu privarea de dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, fiind dispusă încasarea de la Burdujan Dumitru în beneficiul lui Vlasiuc Ion, suma de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 2 500 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Acțiunea civilă înaintată de Vlasiuc Ion către Burdujan Dumitru, în partea ce ține de repararea prejudiciului material a fost admisă în principiu urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

A fost dispusă încasarea de la Burdujan Dumitru în beneficiul statului suma de 320 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Burdujan Dumitru, la data de 05 martie 2021, aproximativ ora 19:20, deținând permis de conducere, categoria/subcategoria mijlocului de transport pe care îl conducea, fiind

trează, conducând automobilul de model „Wolkswagen Transporter” cu numărul de înmatriculare xxxx, deplasându-se pe traseul R-6, Chișinău - Orhei, direcțional s. Pelivan, r-nul Orhei, în regiunea km 47+700 m, manifestând imprudență în traficul rutier, încălcând prevederile pct. 45.1) al Regulamentului circulației rutiere aprobat prin hotărârea Guvernului nr.357 din 13 mai 2009 – “Care îl obliga să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră; pct.45. 2) care prevede că – „În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului; și pct.11 lit. f) care prevede că „Conducătorul de vehicul, este obligat la trecerile pentru pietoni cu circulație nedirijată, să cedeze trecerea pietonilor care se află la marginea carosabilului și intenționează să se angajeze în traversare” nu a adaptat viteza de deplasare a vehiculului la starea psihofiziologică proprie, la dexteritatea în conducere, iar ca rezultat a tamponat biciclistul Vlasiuc Ion, care la acel moment traversa partea carosabilă pe trecerea de pietoni, de la stânga la dreapta conform sensului de deplasare a autovehiculului, iar în rezultatul impactului lui Vlasiuc Ion, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de fractură închisă col femural pe dreapta cu deplasarea fragmentelor tip Garden IV, traumatism craniu-cerebral manifestat prin comoție cerebrală, plagă contuză în regiunea frontală dreaptă, care, conform raportului de expertiză judiciară nr.202125D0037 din 24.03.2019, sunt calificate ca vătămare corporală medie.

Acțiunile inculpatului D. Burdujan au fost încadrate în baza art.264 alin.(1) Cod penal, încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Burdujan Dumitru în baza art.264 alin.(1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

În motivarea apelului a invocat că, pedeapsa stabilită inculpatului este vădit neproportională, aplicată cu abatere de la dispozițiile art.64 alin.(3) Cod penal, or, pedeapsa sub formă de amendă urma a fi numită în limitele minime generale de 500 de unități convenționale.

A indicat că, prin sentință, Burdujan Dumitru a fost privat de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de un an, însă, potrivit normei prevăzute la art.264 alin.(1) Cod penal - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, se aplică doar în cazul în care persoanei îi este aplicată pedeapsa cu închisoarea, or, pedeapsa aplicată de prima instanță fiind una contrară scopului Legii penale, prin neglijarea dispoziției art.art.61 și 64 alin.(3) Cod penal.

3.1. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, partea vătămată - civilă

Vlasiuc Ion a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu adoptarea unei noi soluții prin care acțiunea civilă să fie admisă integral.

În argumentarea apelului a invocat dezacordul său cu soluția instanței de fond, care a admis parțial acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral, iar ce ține de repararea prejudiciului material a fost admisă în principiu urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă, considerând că, la materialele dosarului au fost anexate probe, care demonstrează volumul de cheltuieli suportate și probe, ce confirmă cheltuielile prejudiciului material. Concluzia instanței privind încasarea parțială a prejudiciului moral este una incorectă.

3.2. Avocatul Spînu Mariana în numele inculpatului, a declarat apel, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea ce se referă la pedeapsa complementară sub forma de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În motivarea apelului a indicat, că unica sursă de existență a inculpatului este autovehiculul ce îl deține cu drept de folosință, iar în cazul în care este privat de dreptul de a conduce pe un termen ie 1 an, poate crea dificultăți financiare, ceia ce vor avea de suferit copii minori.

A susținut că la aplicarea pedepsei complimentare, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, la producerea accidentului rutier inculpatul nu avea viteză mărită, conducea în limite și prudent, iar imediat după impact a coborât din autovehicul, i-a acordat primul ajutor necesar victimei, a sunat imediat 112. Într-un final a dat dovadă de căință sinceră și a manifestat grijă pentru partea vătămată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2022, a fost respins ca nefondat, apelul declarat de către procuror, admise apelurile declarate de către partea vătămată - civilă Vlasiuc Ion și de către avocatul Spînu Mariana în numele inculpatului, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu conform art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care lui Burdujan Dumitru recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, echivalentul a 20 000 lei.

A fost dispusă încasarea de la Burdujan Dumitru în beneficiul lui Vlasiuc Ion, suma de 30 000 lei, cu titlu de prejudiciul moral.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenții, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Burdujan Dumitru în baza art.264 alin.(1) Cod penal.

Ce ține de individualizarea pedepsei instanța de apel a considerat că, instanța de fond eronat a conchis că inculpatului este aplicabilă pedeapsa complementară sub forma de privare de dreptul de a conduce mijloc de transport or, reieșind din sancțiunea art.264 alin.(1) Cod penal, se pedepsește cu amendă în mărime de până

la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

Raportând norma legală la speță, se deduce că, pedeapsa complementară se aplică doar în cazul aplicării pedepsei sub forma de închisoare. Prin urmare, în opinia instanței de apel, pedeapsa complementară a fost aplicată eronat de către instanța de fond odată cu aplicarea pedepsei cu amendă.

Instanța de apel a respins argumentele procurorului privind blândețea pedepsei, reținând că prima instanță la stabilirea pedepsei a ținut cont de limitele de pedeapsă stabilite de legea penală și de toate circumstanțele cauzei, drept rezultat numind inculpatului Burdujan Dumitru o pedeapsă echitabilă prevăzută de lege. În cazul respectiv, instanța de apel consideră că este prematur de a fi numit inculpatul Burdujan Dumitru o pedeapsă în formă de 160 ore munca neremunerată, în situația în care acesta este prima dată tras la răspundere penală, or, categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă – amendă – până la cea mai aspră – închisoare.

În continuare, instanța de apel a reiterat că, în corespundere cu prevederile art.art.219 alin.(1), 220 alin.(1)-(3), 221 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, ținând cont de prevederile art.1998 alin.(1) Cod civil, aprecierea cuantumului prejudiciului moral cauzat victimei, urmează a fi apreciat de către instanța de judecată după intima convingere, care se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu și în funcție de circumstanțele cauzei. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Reieșind din împrejurările enunțate, instanța de apel a apreciat că, cerințele formulate de partea vătămată Vlasiuc Ion, întemeiate deoarece a fost constatat faptul juridic necesar apariției răspunderii delictuale: fapta ilicită, vinovăția, raportul causal între fapta comisă și prejudiciul adus.

Instanța de apel a mai notat că, o recompensă echitabilă este menită inclusiv și pentru a restabili echitatea.

Astfel, s-a conchis majorarea cuantumului despăgubirii morale cu dispunerea încasării pentru dauna morală, în beneficiul părților vătămate de la inculpat, a sumei de 30 000 lei.

Cu referire la compensarea cheltuielilor pentru asistența juridică, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul lui Vlasiuc Ion a sumei de 2 500 lei, reținând bonurile de plată anexate.

Cu privire la admiterea în principiu a acțiunii în partea prejudiciului material de către instanța de fond, la caz se atestă că această soluție este una întemeiată și justă, or, ținând cont de înscrisurile anexate nu este posibil de stabilit cuantumul întreg al prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către procuror, prin care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, se solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În dezvoltarea argumentelor recursului, acuzatorul de stat susține că, decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-a aplicat o

pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

Mai susține că, aplicarea unei pedepse prea blânde nu va atinge scopul de reeducare consfințit de legea penală. Astfel, cauza penală a fost examinată potrivit procedurii simplificate prevăzute de art.364¹ Cod de procedură penală, iar, în cazul dat - pedeapsa sub formă de amendă urma a fi numită în limitele generale, ținând cont de prevederile art.64 alin.(3) Cod penal.

Instanțele de fond, condamnându-l pe Burdujan Dumitru în baza art.264 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 400 unități convenționale, i-au stabilit o pedeapsă sub limita minimă prevăzută de lege. Potrivit prevederilor art.64 alin.(3) Cod penal mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3 000 unități convenționale.

Susține acuzarea că, deși inculpatul a acceptat judecarea cauzei în procedură simplificată, urmând a beneficia de o reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă cu amendă, totuși instanțele de fond nu au ținut cont de faptul că potrivit art.64 alin.(3) Cod penal, limita minimă a pedepsei sub formă de amendă nu poate fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale de amendă.

6. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, completul de judecată consideră că, acesta urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

Conform prevederilor Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin.(3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Potrivit prevederilor art.433 alin.(1) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, un complet din 3 judecători examinează recursul în fond.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, în vigoare la data judecării cauzei în instanța de apel, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, totodată, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută

ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, hotărârile pronunțate de instanțe trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că, nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi a hotărârilor, reprezintă temeiuri de casare.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs, acest este bazat pe temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, prin prisma faptului că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, completul de judecată constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

Potrivit materialelor cauzei, de către prima instanță, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, inculpatul Burdujan Dumitru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă, în mărime de 400 unități convenționale, soluția care a fost menținută și de către instanța de apel.

La examinarea cauzei, instanța de apel a conchis că nu sa constatat prezența circumstanțelor sau a erorilor de drept ce a-r genera casarea hotărârii atacate sub aspectul invocat și aplicarea față de inculpat a unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, după cum s-a solicitat în apelul declarat, deoarece soluția adoptată de către prima instanță este întemeiată și motivată, pedeapsa cu amendă în mărimea stabilită inculpatului este echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, cu personalitatea acestuia și va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului.

La caz, completul de judecată reține că, la examinarea apelului, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivului invocat de către procuror și nu a dat deplină eficiență prevederilor art.64 alin.(3) Cod penal (în red. Legii nr.207 din 29.07.2016, în vigoare din 07.11.2016), nemotivându-și soluția în acest sens.

Completul de judecată ține să menționeze faptul că, la caz, deși cauza penală a fost examinată în procedură simplificată, iar în condițiile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, inculpatul urma să beneficieze de o reducere a limitelor de pedeapsă, totuși limita minimă de pedeapsă stabilită nu putea fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale de amendă, raportată la art.64 alin.(3) Cod

penal, potrivit modificărilor operate în Codul penal prin Legea nr.207 din 29.07.2016, prin care textul „de la 150” a fost substituit cu textul „de la 500”.

Având în vedere circumstanțele descrise, completul de judecată conchide că instanța de apel a adoptat o soluție care contravine materialelor cauzei, fără a se expune pe aspectele esențiale menționate supra, lăsându-le fără o argumentare cuvenită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată, și în consecință urmează a fi casată, cu remiterea cauzei pentru o nouă rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În acest context, Completul de judecată indică, că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*).

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, și în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Admite recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Burdujan Dumitru xxxx*, în latura penală, în partea stabilirii măsurii de pedeapsă și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În rest decizia contestată, se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie